

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG,

Megjelen minden szerdán és szombaton este
Készíteteket vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Wekerle-tér 671.

Felolós szerkesztő:
Bíró Pal.

Főmunkatárs:
Dr. Buza Barna.

Előfizetési ár: egész évre 10 korona, félfévre 5 korona,
negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál, Wekerle-tér 502
Hirdetéseket a legutányosabb árban közlünk.

A magyar iparos.

Sátoralja-Ujhely, június 8.

(Kr.) Országszerte felhangzik a panasza, hogy a magyar iparos helyzete tarthatatlan és hogy hazánkban a mesterembernek tisztességesen megélni majdnem lehetetlen.

Ha a tényleges állapotokat vizsgáljuk, akkor oda jutunk, hogy a panasza nem éppen indokolatlan, mert bármerre nézzünk, a régi jómódú iparosostályt igen megirritkulva találjuk. Ha itt-ott akad is egy-két módosabb iparos, az vagyonát részint kiváló tehetsége és vasszorgalommal párosult takarékoságának köszönheti, vagy szüleitől örökölte azt.

Azonban a néhány jómódú emberrel szemben óriási azoknak a száma, akik napról-napra, véres verejtékkel dolgoznak a betevő falatért és csak nagy szűkölködések között képesek magukat és családjukat fenntartani, elannyira, hogy szinte szájalom fogja el az embert, ha látja, hogy ezen szegény emberek minden igyekezetük dacára sem bírnak zöld ágra vergődni.

Kutatva e bajnak főokát, úgy találjuk, hogy a hiba egyrészt ugyan iparrendszerünkben, másrészt azonban iparosainkban magukban található fel.

Azt is megengedjük, hogy a gyári nagyiparnak is van része kisiparosaink elszegényesedésében, habár a gyáripár inkább csak egyes iparágakra nézve van kártékony hatással, a melyek közül többször teljesen meg is semmisített, de magára az iparosostályra nézve általában csak annyiban van befolyással, a mennyiben egyeseknek a foglalkozáskörét sokszor megváltoztatja, avagy más térére utalja.

A hiba mindenesetre az előbb említett két dologban található fel. Hibás az iparrendszerünk, amely megengedi, hogy az oly egyén, aki iparral bír képesítéssel, hogy az más ipart is üzhessen. Például, egy kitanult borbély nyithat szabó-, vagy csizmadia-üzletet, esetleg ráadhatja fejét a harangöntésre is, csak iparigazolványt kell váltania.

Ez iparszabadság folytán aztán előáll az az anomália, hogy azok, akik mesterségüket alaposan megtanulták, e hivatalnokégnék által igen gyakran háttérbe szorítottak, sőt a szabad verseny folytán egészen el is nyomtatnak.

De sok hiba van magukban az iparosokban is, mely az általános elszegényedést vonja maga után.

Mert vegyük csak vizsgálóra a

helyzetet. Az iparostanonc 3—4 évi tanonckodás után, — mely idő alatt inkább csak házimunkát végeztet és nem a mesterséget tanulta meg, — felszabadul. Ekkor azt hiszi magáról, hogy ő valaki. Mesterének utmutatásait csak ritkán fogadja el, nincs benne semmi ambíció, semmi nemesebb törekvés arra, hogy a közönséges munkánál többre vigye; nem szerez tapasztalatokat, hanem pár hónapi, vagy rövid pár évi legénykedés után kiváltja az iparigazolványt és kezd a saját kezére dolgozni.

Pénze rendesen kevés van, mert legény korában keresményét félre nem tette, így kénytelen kölcsönhöz fordulni.

Az ilyen fiatal kezdőknek nagy része voltaképen dolgozni sem tud alaposan.

Ily körülmények között belekerül azon emberáradatba, amelyben mindenki a mindennapi kenyér megszerzéséért küzdökik.

A szabad versenyben azután azzal az eszközzel iparkodik magát fenntartani, ami éppen rendelkezésére áll.

Jó és kiváló munkával nem versenyez, mert hisz annak előállítására képtelen. Segít tehát magán azzal, hogy selejtes munkáját lehető olcsón adja.

De ily körülmények mellett sem tarthatja soká magát, mert előbb-utóbb a tönk szélére jut.

Ezek nem ritka, de ugyiszólva naponként előforduló közönséges, megszokott dolgok. Ezek a szomorú esetek igazolják, hogy az ipartörvény revíziójára haladéknélkül szükség van, de egyszerűs mind arra is, hogy az iparosok maguk is igyekezzenek a bajt maguktól tőlük lehetőleg elhárítani.

Fiatlabb iparosaink ne törekedjenek mindjárt az önállóságra, hanem iparkodjanak magukat mesterségükben alaposan kiképezni, a mulatozás és a megromlott, haszontalan tanok mételtyeinek élvezet helyett inkább keressék fel a hasznos egyleteket, olvassák üres óráikban az ingyen népkönyvtárak hasznos könyveit és rakják keresményüket takarékegyletekbe, akkor a bajon már is segítve lesz, mert egyrészt megcsappan a szabadversenyzők száma, másrészt, hogy ha az illetők csak akkor kezdik meg önállóan iparukat, mikor már mesterségüket alaposan értik és némi tőkével is rendelkeznek, akkor nem kell többé saját munkájuk árát a minimumra leszorítani, mert nem selejtes dolgokkal állnak be a versenyzők sorába.

Ily körülmények között azután lehetséges lesz majd beszélni ne-

csak a helybeli, hanem az összes hazai iparosostály jóllétéről és boldogulásáról, de előbb nem.

Sátoralja-Ujhely, június 8.

Néhány főispánról. A Kassán megjelenő *Pannonia* politikai napilap a *«Felsőmagyarországi főispánságok»* című a következő érdekes vezércikket közli:

Az ország különböző vármegyében számos főispáni hivatal van már közel egy éve. sőt néhol még több idő óta is uralásában és ugy látszik hogy egyhamar nem is fognak betöltetni. Ha egy, vagy más helyütt némi nehézség fenn is foroghattak, mégis nehezen érthető s ahogy sem helyes elhatározás, hogy a miniszterelnök, illetve helyegymiszter hónapokon át nem bírt embert találni, ki a kormányt az illető megyékben képviselje. Mi ezáltal csak a felvidéki megyékről akarunk szólni, melyeknek személyi és dologi viszonyait ismerjük és éppen azért joggal esodálkozunk azon, hogy a különben oly erélyes miniszterelnök: *Szell* Kálmán néz és türi azon zülalt közigazgatási állapotokat és személyi zürzávat, mely majd mindenütt uralkodik. Kivéle a boldog Szepességet, hol a gr. Csákyak patriarchális uralma alatt béke és boldogság honolnak s ellenzéknek ez idő szerint még nyoma sincs, a legtöbb megyében — főispán hírv. *Zólyom*-megyében br. Radvánszky halála óta nincs főispán, *Radvánszky* György képviselő szintén várja kinevezését már több, mint egy éve. *Arvának* szintén nincs főispánja; jó ideje, hogy a lipóti főispán helyettesíti, ennek pedig elég baja van a saját megyéjében, az alispán és husz más hivatalnok fel van függesztve, a lipóti főispánnak különben meg volt igérvé, hogy elteszik onnan és bizony — a mint tudjuk — alig várja, hogy szabaduljon Lipótól. *Sárosmegyében* felmentették *Szincyt* már több, mint egy éve, de utódot mindeddig nem tudtak találni, állítólag a sárosi uraknak senki sem felel meg az aköz közül, a kiket a miniszter kombinációba vett. Ha ez igaz, úgy kár volt őket annyit kérdeni. *Abau-Tornavármegyé* már nem számít a felső megyékhez és meg is vanugyunk elégedve főispánunkkal; nincs s nem is lehet olunk semmi panasza az ő működéséért illetőleg; inkább attól félünk, hogy el találják vinni tőlünk. Nem lehet ugyan-ent mondani *Zemplén, Ung- és Bereg*-megyékéről, hol *bizony a főispánok sok kívánni valót hagynak fenn*. De nem akarjuk az egyéneket kritizálni, távol legyen tőlünk, csak azon óhajnak akarunk kifejezést adni, hogy ott, hol uralás van, vagy ahol a főispán nyilván nem felel meg, ne hagyja a kormány az ilyen visszás állapotokat oly soká húzódni, mert ez nemcsak sok mindenféle kombinációra ad alkalmat, de rossz befolyással is van az amagy is gyaroló megyei közigazgatási állapotokra. Főleg pedig a mi kedves szomszédainknak, a sárosiaknak, kívánjuk, hogy a miniszterelnök adna mielőbb egy derék főispánt, kiben meg legyen az erély az ott, fájdalom már évek óta dúló párt-és személyharcnak végetvetésére és arra, hogy az ottani kitűnő elemeket áldóvis működésére egyesítse. Ha a hangaló egyéniségek nem tudtak egymásközt a szewélyében meg-

egyezni, hadl legyen importált előkelőség a főispán, a ki alatt majd csak jól fog menni minden. A habozás és határozatlanság soha sem volt jó s az ilyen bizonytalan állapot a megyékben éppen most, a közeledő választások küszöbén, midőn a pártok már-már a zászlóbontásra készülnek, ahogy sem mondható sem megfelelőnek sem okosnak. Hisszük és reméljük, hogy a felső megyék főispán-kérdése rövid idő alatt a leghelyesebb megoldást nyerendű s a tühretetlen bizonytalan állapotnak mihamar vége szakad.

Aa üldözött jegyző.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Sátoralja-Ujhely, június 8.

Tekintetes *Bíró Pal* urnak, mint a *«Felsőmagyarországi Hírlap»* szerkesztőjének Sátoralja-Ujhely. A szerkesztésében megjelenő hírlap f. évi 44-ik számában üldözött jegyző hangzatos cím alatt egy cikk jelent meg, mely alkalmas a közvéleményt az abban foglalt téves és szándékosan elferdített ténykörülmények folytán félrevezetni, miért is van szerencsém tisztelettel kérni, hogy alábbi helyreigazító sorainnak becses lapjában helyet engedni méltóztaték.

Mindenek előtt a valósághoz hiven köteleseggemnek tartom kijelenteni, hogy az említett jegyző sem azelőtt, sem most közigazgatási hatóságunk részéről üldözésnek nem volt kitéve, sőt éppen az ellenkezője áll, mert dacára, hogy közigazgatási hatóságunk évek óta látja és tudja, hogy nevezett jegyző munkaképtelen és dacára annak, hogy nyugdíjaztatása a közvélemény által már hosszabb idő óta szorgalmazatik, ez ideig célt nem ért, pedig egy munkaképes jó jegyzőtől függ a község minden haladása és jóléte, emnélfogva a felhozott vád legfeljebb arra volt szánva, hogy a jegyző ur mellett hangulatot, illetve részvétet keltsen, ami azonban nem sikerül.

Hogy pedig nevezett jegyző urnak oly sok része lenne abban, hogy a községnek pénze van, arról legjobb hallgatni, mert legfeljebb az ellenkezője derülne ki és maga a cikkíró sem hiszi el.

Az említett cikkben különben önkéntelenül is jelezve van a nyugdíjaztatásnak oka, amennyiben cikkíró uram már 10 éve munkaképtelen, amból csak az következik, hogy van a községnek egy jó fizetésben álló jegyzője, aki ugyan hasznára nem lehet, de a köz ségét élet minden ágazatára, bémítólólag hat.

Tényleg nevezetes dolog az egészben az, hogy az egész eljárás által csakis a II-od jegyzőnek akarunk helyet készíteni, ami könnyen érthető is (?) ha tekintetbe vesszük, hogy jelenleg egy oly emberre akadunk, aki rövid idő alatt az egész község — a cikkíró kivételével — osztatlan tiszteletét és becsületét érdemelte ki és akinek jövő működéséhez sok reményt fűz, annyival is inkább, mert itt egy 10 éves tétlenség pótlásáról van szó, a melylyel egy teljes emberre van szük-sége a községünknek. Hogy azonban a község régi szolgálójával szemben nem hálátlan, már abból is kitűnik, hogy jegyzőjének saját kérésére már 1898. évben fizetés-emelést adott oly célból, hogy azzal nyugalomba vonul és jelen-

pártolás miatt került a vádlottak padjára. Utóbbi ellen a kir. ügyészség a tárgyalás folyamán a vádat elejtette, ennél fogva őt a bíróság felmentette. A vád előterjesztése után Székely Albert dr. védő erős argumentumokkal tett védőbeszédjében kimutatta, hogy semmi lélekanti indoka Gazsiknak nem volt, hogy barátját leballázza, ennél fogva azt csak a megholt általi bántalmazások folytán felindulásában és ittasságában követte el.

Érdekes volt ezután az esküdtek verdiktje és a kir. törvényszék határozata. Az esküdtek ugyanis vádlottat halált okozó súlyos testi sértésben mondták ki bűnösnek, melynek értelmében vádlott 10 évi fegyházzal lett volna sújtandó és nem akceptálták a védelem által előterjesztett enyhítő körülményeket. A törvényszék azonban kegyesebb volt az esküdtszékkel s elfogadta a védelem által előterjesztett enyhítő körülményeket és Gazsikot csupán 3 évi börtönrre ítélte, míg a lopás és súlyos testi sértés vétsége alól Gazsikot felmentette.

Ipar és kereskedelem

— **Megszűnnek a nagytrafikok.** Általánosan tudott dolog, hogy a nagytrafikok immár igen rövid életűek. — Mindenfelé nyilvánosan tárgyalják ezt túlságos érdekességénél fogva, hogy lehet a semmiből — milliókat teremteni. Az már szent igaz, a trafikot eddig is az az állam kezelte, csak hogy a kis tőzsdék nem közvetlenül, hanem a „nagytrafikostól”, szerezték be a dohányt, szivart és cigarettát. Augusztus 1-től, kincstári személyek fogják a füstöltit való hivatalosan kiadni. Azt talán mondanunk sem kell, hogy a „nagytrafikosok” eltűnésével egyszersmind végleg meg fog szűnni azon kínos harc, melyet a kis tőzsdék a „világos” és „barna” szivarokért vívtak. Mert augusztus 1-től részrehajlatlanul fogja a kincstár embere a kis tőzsdéseknél a két színbeli szivart kiszolgáltatni. Ország tévedés lenne azt hinni, hogy az állam udvariaskodni akar és a harc megszüntetéséért veszi saját kezelés

alá a nagytrafikokat. Óh nem, de hogy is ezért. Elmondjuk a valódi okot. Készítsünk egy föltételes, hozzávetőlegesen számított, hadd beszéljenek a számok. Egy „nagytrafikos egy évi forgalom után kereshet cirka: 8—10 ezer koronát bruttó. De vegyük a kisebb összeget s mondjuk, hogy átlag nyolcezer koronát keres. Tudunkkal minden megye székhelyén van egy nagytrafik — lévén országunknak hatvanhárom megye-székhelye, tehát akkor az országban hatvanhárom nagy-tőzsde van. Ezek egy évi keresete: ötszáznegyezer korona. Ime, egy év leforgása alatt ennyivel fog gyarapodni az állampénztár a nagytrafikok megszűntetéséből eredőleg. Edes Istenem, olyan gyorsan mulik az idő, tíz esztendő csak úgy — elröpül. Ekkor már a „nagy-tőzsdék” szomorú forrását a feledés sűrű homálya fogja földni s az allem öt millió negyvenezer koronával lesz gazdagabb, ötven év múlva pedig: huszonöt millió kétszázezer koronával. Ne számoljunk tovább, ez már elég. Miért is nem született meg e fűnséges eszme ötven év előtt, ma jölhet kevesebb lenne a travik-adó, olesőbb lenne a szivar, aminthogy ez valószínűleg be fog következni ötven év múlva. Sajnos, ama olesóságot már csak gyermekeink s unokáink fogják élvezni.

A szerkesztőség üzenete:

D. J. Jövő számban némi változtatással jön. E. N. Holnapra közbejött akadályok miatt fel nem utazhattam.

Nem közzétehető: Azok a percek. — A résznyílás.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA.

Ház eladás.

A Fő utcán (Széchenyi-tér) 487. számú Truttler-féle ház eladó.

Értekezhetni **Zinner Henrik** tulajdonossal.

Kert megnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a
»Klub« kávéházzal
kapcsolatosan, ugyanazon udvarban levő

KERTHELYISÉGET

a mai kor igényeinek teljesen megfelelően kellemes és szórakoztató helyé alakítottam át, s azt

f. hó 10-én vasárnap reggel megnyitom.

Együttal a n. é. közönség b. tudomására hozom, hogy kerthelyiségemben mindennemű legizlésesebben készített hideg és meleg ételek

a legválasztékosabb étlap szerint

(villásreggeli, ebéd, vacsora) szolgáltatnak ki, valamint a leg-tisztább kezelésű **kecskeméti saját termésű borok.**

Naponta friss csapolás a legjobbnak elismert **Korona-sörből.** Abonenseket ebéd és vacsorára elfogadok. Minden vasárnap és szerdán **DANDÁS ALADÁR** zenekara hangversenyez.

Ugy **kávéházamat** mint **éttermemet** a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, kiváló tisztelettel

A bérlelő.

Első zempléni megyei honi butorcsarnok.

S-A.-UJHELY.

Van szerencsém tisztelettel a n. é. közönségnek b. tudomására hozni, hogy egy **nagy bevásárlásról** haza érkezvén, ez alkalommal azon szerencsés helyzetben jutottam, hogy

BUTORRAKTÁRAMAT

a legmodernebb **szalon, ebédlő, és hálószoba berendezésekkel** óriási választékban bővíthetem ki.

Tekintettel pedig azon körülményre, hogy ezen nagy bevásárlásom alkalmával **egész raktárkészleteket vettem meg** azon kellemes helyzetben vagyok, hogy **mától fogva áruint sokkal olcsóbb árakon hozhatom forgalomba mint ezelőtt.** Miért is kérem e kedvező alkalmat megragadni és ígérem, hogy a n. é. közönség bizalmát mint eddig, úgy ezután is igyekezni fogok kiérdemelhetni.

63—45

Kiváló tisztelettel

WILHELM HENRIK.

Szivattyuk Mérlegek

26—5

Mindenféle csövek.

Szivattyu- és gépgyártási betéti társaság

I. Schwarzenbergstrasse 6.

W. GARVENS, Bécs

I. Wallfischgasse Nr. 14.

Kaphatók gép- vas- s egyéb hasonló kereskedésekben, technikai és vízvezeteki üzletekben, kuforvállalatoknál. — Kérjenek határozottan Garvens-szivattyukat, illetve Garvens-mérlegeket.

Árjegyzéket ingyen és bérletve.

Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házi szer ellenállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító be-dörzölőként alkalmazatik közönségenél, csúsznál, tagzsággatásnál és meghúzóseknél és az orvosok által be-dörzölősekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igaz népszerű házi szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; fő ká: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebb-bétkűt utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkérődni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter csejegyves nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
ca. és kir. udvari szállított.

Hirdetések

jutányos árban a közlésre felvételnek

a „Felsőmagyarországi Hírlap” kiadóhivatalában

Iglófürdő.

Klimatikus gyógyhely. Viagyógyintézet. Nyaralótelep.

Vasuti állomás Igló (Kassa-oderbergi vasút) Szepesmegyében 580 méter magasságban a tenger színe felett nagy kiterjedésű fenyvesek közepette, pompás sétányokkal, Tükör-, kád- és fenyőfürdők, villanyozás, massage, kiválóan alkalmas gyógyhely idegyengeség, légsziszervek bántalmaiban szenvedőkben, idő-lők részére.

Jó konyha, mérsékelt árak, zongora, olvasóterem, Lawn-Tennis.

Fürdővad május 15-től szeptember végéig. Elő- és utóévalban tetemes árleengedés

Fürdőorvos **Dr. Neubeuer Laj s.** Posta és távirat állomás helyben. Utazás: Budapest-Kassa-Igló vagy Budapest-Ruttka-Igló. Prospektusokkal szolgál

a fürdőigazgatóság Iglófürdőben.